

Regiodagen

Dit voorjaar zijn zes regiobijeenkomsten gehouden rond het thema ‘*Kiezen voor het leven*’. Onderstaande impressie is voornamelijk gebaseerd op de regiodag te Tilburg (24 mei).

Op deze bijeenkomst hield zr Ria van Dinther, abdis van De Bron, een inleiding. Dat had zij eerder in dezelfde week ook gedaan op de regiodag te Roosendaal. Zij vertelde over haar gemeente en over het proces dat de zusters met elkaar hebben doorgemaakt. De Bron telt 14 zusters en enkele uitwonenden, in leeftijden variërend van 42 tot 87. Zij proberen het clarissenleven gestalte te geven in het Waterkwartier, een achterstandswijk van Nijmegen.

Zr Ria schetste beknopt de huidige situatie van veel religieuze gemeenschappen, waarin veroudering en gebrek aan aanwas tot ontmoediging en teleurstelling kunnen leiden. Hoe houd je in deze situatie een gemeenschap geestelijk en spiritueel vitaal? In De Bron heeft men

in de afgelopen jaren geprobeerd een en ander te thematiseren in een bezinningsproces. De zusters wilden van elkaar horen wat er ten aanzien van hun leven nu en met het oog op de toekomst, leefde aan vragen, zorgen, dromen en verlangens. Een eerste stap bij dit proces werd gevormd door een drietal bezinningsdagen waarin zij zich via verschillende werkvormen lieten leiden door verhalen uit de Schrift. Deze verhalen hadden te maken met thema's van de pelgrimsweg. De zusters ontdekten dat het werkelijk een nieuw élan gaf zo met elkaar bezig te zijn.

Vervolgens omschreef zr Ria puntsgewijs wat zij van dit proces heeft geleerd:

1. Het kan heilzaam zijn om onderwerpen of vragen die spelen te thematiseren. Het thema van de pelgrimsweg biedt uiteraard veel mogelijkheden voor verwerking. We ontdekten tijdens de verschillende werkvormen aan de hand van de Schriftverhalen dat metaforen en verhalen een eigen kracht hebben, ze raken in het hart en roepen ervaring op. Het deed ons goed deze ervaringen met elkaar te delen.
2. Vervolgens: verandering is nog geen vernieuwing. Als je een proces begint, blijft dat doorgaans niet zonder gevolgen: het brengt veranderingen teweeg. Verandering is echter nog iets anders dan vernieuwing. Een verandering is doorgaans snel verwezenlijkt. Veranderingen kunnen tot een soort activisme leiden, als we nu maar dit of dat doen, dan... Alsof het van ons afhangt! Het lijkt me belangrijk om te blijven hopen en bidden dat er bij al wat we doen steeds ruimte ontstaat waarin de Geest kan waaien en er van binnenuit iets nieuws kan groeien.
3. De mensen in een gemeente denken graag mee. Hen daartoe uitnodigen vergroot de betrokkenheid op de gemeenschap. Het voorkomt dat mensen het gevoel krijgen dat anderen (het bestuur) de beslissingen nemen zonder overleg. De ervaring dat er naar ze geluisterd wordt, dat hun stem serieus genomen wordt, doet goed en draagt bij aan gemeenschapsopbouw.
4. Ook is het goed je te laten helpen wanneer dat nodig is. Het hoort bij goed leiderschap dat je weet waar je sterke en zwakke kanten liggen. We kunnen niet alles zelf, zeker niet als leidinggevend, want we hebben altijd een eigen positie binnen het geheel en soms verschillende petten op. Er is niets mis met het feit dat je hulp zoekt als dat nodig is. De coach van de stuurgroep van De Bron hield de zusters op een gegeven moment de vraag voor: *ben je aan het leven of aan het overleven?* Deze vraag is voor zr Ria en haar gemeenschap van groot belang geweest en werkt nog steeds door. Overleven kun je hier op verschillende manieren oppakken: in de betekenis van doorleven, verder leven, hoe dragen we het religieuze leven verder de toekomst in? Hoe kan het doorgang vinden, al dan niet in de bestaande vormen? Maar er is nog een andere betekenis en die werd hier bedoeld. Als je aan het overleven bent komt de kwaliteit van je leven onder druk te staan. Dan probeer je het hoofd boven water te houden in plaats van lekker te zwemmen. Het is soms passen en meten in onze gemeente. De draagkracht wordt minder, er hangt een sterk arbeidsethos, mensen met veel capaciteiten raken overbelast. Iedereen heeft het druk, er moet van alles. En dan duikt het verlangen op om te leven in plaats van te overleven.
5. Het is belangrijk om gedifferentieerd te kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen. Iedere leeftijdsklasse kent immers eigen mogelijkheden, beperkingen en uitdagingen. We hopen te stimuleren dat iedere leeftijdsgroep toekomt aan de eigen ontwikkelingstaken. We blijven op zoek naar een samengaan van wijsheid, levenservaring, dromen, initiatieven en nieuw élan.

6. Tot slot: durf risico's te lopen.

Tot zover enkele overwegingen naar aanleiding van het bezinningsproces dat de zusters gestart zijn in de hoop hun gemeenschap binnen de gegeven situatie vitaal te houden.

Vervolgens stond zr Ria stil bij de specifieke positie die leidinggevenden innemen binnen het geheel van een gemeenschap. Zij confronteerde het gezelschap met de vraag: onderhouden wij ons eigen tuintje goed of zijn we hoofdzakelijk bezig de tuintjes van anderen te verzorgen?

Het is heel belangrijk dat leidinggevenden ook goed voor zichzelf zorgen, ook hierin hebben ze een voorbeeldfunctie. Naast de 'gewone' bestuursverantwoordelijkheden wordt van een verantwoordelijke van een religieuze gemeenschap ook nog iets anders verwacht, namelijk spiritueel leiderschap. Zr Ria: *Kunnen wij leven als geïnspireerde mensen die ontvangend in het leven staan, die vreugde beleven aan het leven dat we leiden en erin geloven? Zijn we gericht op Gods werking in ons leven? Als we dat zijn kunnen we die gerichtheid wellicht ook stimuleren bij anderen. Natuurlijk kunnen we daar het een en ander voor organiseren en dat zullen we, vermoed ik, ook wel doen: retraites, studiedagen, aandacht voor permanente vorming, bijbelgesprekken, goede pastorale zorg.*

Misschien dreigen we echter wel eens uit het oog te verliezen dat wij ook zelf een instrument zijn om anderen de sporen van God in hun leven te laten ontdekken. De mogelijkheden die zich voordoen voor een geloofsgesprek zomaar tussendoor, wanneer je het misschien niet verwachtte; de wijze waarop we aanwezig zijn bij zieken en stervenden. De aandacht die we hebben voor grenservaringen die onze zusters en broeders opdoen. De overwegingen die we houden. Dat zijn kansen om ook iets van onze eigen zoektocht te laten zien en dat komt over.

Een belangrijke vraag in ons leven is toch: hoe onderscheid je de werking van God in je eigen leven, in dat van de anderen met wie je samenleeft en in de gemeenschap waar we zorg voor dragen? Op onze religieuze weg zijn wij op zoek naar een persoonlijk geloof en naar de verwoording daarvan. We hebben behoefte aan reisgenoten, die het aandurven een eindje met ons op weg te gaan. Kunnen ook wij zulke reisgenoten zijn? Durven wij getuigen van onze Godsrelatie en de ontwikkelingen die we daarin zelf ervaren?

Wanneer wij zelf steeds opnieuw binnentreden in de relatie met God zal dat beïnvloeden hoe wij ons leiderschap vorm geven. Als wij durven leven vanuit het besef dat wij het leven niet aan onszelf te danken hebben kunnen we misschien een ander helpen om te ontdekken dat we het leven ontvangen om niet. Als wij kunnen leven als ontvankelijke mensen die zich kunnen verwonderen om het leven, kunnen we die verwondering misschien ook in een ander aanwakkeren. Als we ons hart en onze oren openstellen voor het vieren van liturgie, het lezen van de Schrift, zullen onze ogen en oren gescherpt worden in de benadering van hen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd.

De deelnemers herkenden veel van hun eigen ervaringen in het verhaal van zr Ria en zij waren buitengewoon getroffen door de uitdaging die voortvloeit uit het centraal stellen van **leven** in plaats van **overleven**. Tijdens het plenaire gesprek kwamen ook nog andere thema's naar voren. Soms verloopt geloofscommunicatie moeizaam, zelfs met de eigen medezusters en –broeders. En het kan bevrijdend zijn om de moderne tijd werkelijk te omarmen en je open te stellen voor eigentijdse vormen van religiositeit en maatschappelijk engagement. Met name dit laatste, optimistische geluid beklemtoonde het belang van een blijvende gerichtheid op ontwikkelingen in de samenleving.

WvdV

De deelnemers aan de regiodagen in Roosendaal en Tilburg kunnen desgewenst de inleiding van zr Ria bij haar opvragen via E: riavandinther@hetnet.nl
--